

EVROPSKÁ KOMISE

Erasmus+: často kladené otázky

Co je program Erasmus + ?

Erasmus+ je nový program Evropské unie na období 2014–2020 pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Nahrazuje několik stávajících programů EU pokrývajících všechny oblasti vzdělávání: program celoživotního učení tvořený programy Erasmus (vysokoškolské vzdělávání), Leonardo da Vinci (odborné vzdělávání), Comenius (vzdělávání učitelů), Grundtvig (vzdělávání dospělých), program „Mládež v akci“ a pět programů mezinárodní spolupráce (Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink a program spolupráce s průmyslově vyspělými zeměmi). Erasmus+ poprvé poskytne finanční podporu z EU i sportu, zejména na místní úrovni.

Program výrazně (o 40 %) navyšuje finanční prostředky, které EU vynakládá na rozvoj znalostí a dovedností, čímž zohledňuje význam vzdělávání a odborné přípravy v politice EU i v politice členských států. Klade si za cíl podpořit osobnostní rozvoj účastníků a zlepšit jejich pracovní vyhlídky.

Tento nový program staví na zkušenostech ze současných programů, jako je Erasmus, a na jejich úspěchu, ale bude mít mnohem větší dopad. Vychází z předpokladu, že investice do vzdělávání a odborné přípravy je klíčem pro uvolnění potenciálu bez ohledu na věk nebo původ účastníka.

Jaké činnosti bude Erasmus+ podporovat?

Erasmus+ si klade za cíl zvýšit kvalitu a přiměřenost kvalifikací a dovedností. Dvě třetiny prostředků z tohoto programu jsou určeny na stipendia více než 4 milionům osob za účelem studia, odborné přípravy, práce či dobrovolnické činnosti v zahraničí v období 2014–2020 (oproti 2,7 milionu v období 2007–2013). Pobyt v zahraničí může trvat od několika dnů až po jeden rok.

Programu Erasmus+ se mohou zúčastnit studenti, učitelé, učni, dobrovolníci, vedoucí mládeže a funkcionáři amatérských sportovních organizací. Lze z něj také poskytnout finanční prostředky na partnerství vzdělávacích zařízení, mládežnických organizací, podniků, místních a regionálních úřadů a nevládních organizací, jakož i na reformy v členských státech s cílem modernizovat vzdělávání a odbornou přípravu a podpořit inovace, podnikatelské schopnosti a zaměstnanost.

Větší podpory se dostane informačním platformám, jako je e-twinning, které propojí školy a další vzdělávací zařízení prostřednictvím internetu.

Erasmus+ přispěje k rozvoji evropské dimenze ve sportu, neboť pomůže řešit takové přeshraniční negativní jevy, jako je ovlivňování výsledků zápasů a dopování. Budou z něj také financovány mezinárodní projekty pro amatérské sportovní organizace podporující například řádné řízení, sociální začleňování, dvojí kariéru sportovců a tělesnou aktivitu pro všechny věkové skupiny.

Jak se bude Erasmus+ lišit od stávajících programů?

Nový program je ambicióznější a má strategičtější povahu, zachovává však hlavní cíl zlepšit dovednosti a zaměstnatelnost a podpořit modernizaci systémů vzdělávání, odborné přípravy a práce s mládeží.

Erasmus+ bude rozvíjet součinnost mezi různými oblastmi vzdělávání a světem práce. Vytvoření jediného programu povede ke zjednodušení pravidel a postupů pro podávání přihlášek a rovněž zabrání roztržitosti nebo překrývání programů.

Program má několik nových prvků:

- Systém záruk za půjčky, který studentům magisterských programů pomůže financovat celé studium v zahraničí, a získat tak dovednosti potřebné k výkonu zaměstnání náročných na vědomosti.
- Znalostní aliance: partnerství mezi vysokoškolskými institucemi a podniky zaměřená na podporu kreativity, inovací a podnikání poskytováním nových studijních programů, vzdělávacích příležitostí a kvalifikací.
- Aliance pro dovednosti v odvětví: partnerství mezi odbornými školami, poskytovateli odborného vzdělávání a podniky, která podpoří zaměstnatelnost vytvořením učebních osnov pro příslušný sektor a inovativních forem odborné výuky a přípravy.
- Slučuje dosud samostatné programy pro internacionalizaci vysokého školství a díky tomu umožní pohyb vysokoškoláků mezi EU a třetími zeměmi, jakož i vytváření projektů ve spolupráci s vysokoškolskými institucemi z těchto zemí.

Jaké změny čekají studenty v programu Erasmus+?

Dostupnost programu selepší, a to hned několika způsoby. Erasmus+ například výrazněji podpoří studenty, kteří chtějí zlepšit své jazykové schopnosti před studiem na univerzitě či pracovní stáží. Bude též prosazovat rozvoj pružných forem vzdělávání (např. dálkového studia či studia při zaměstnání) díky dokonalejšímu využívání informačních technologií.

Stipendia z programu Erasmus+ lépe zohlední konkrétní potřeby (např. náklady na život v cílové zemi) a poskytnou vyšší podporu studentům ze znevýhodněných poměrů, se zdravotním postižením nebo z nejbližších regionů. Jednotlivé země mohou navýšit stipendium z prostředků EU o další částku z vlastního státního či regionálního rozpočtu.

Díky zárukám za půjčky poplyne větší podpora i studentům, kteří chtějí v jiné evropské zemi absolvovat celé magisterské studium. Záruky budou mít přínos zejména pro studenty z chudších poměrů, které v minulosti odrazovala od studia v zahraničí nedostupnost národních stipendií či půjček.

Nová listina programu Erasmus zlepšila kvalitu zahraniční zkušenosti – zpřísní se dohody mezi vysokými školami, které budou muset specifikovat minimální požadovanou úroveň jazykových schopností studenta a podrobně informovat o ubytování a vizových požadavcích.

Bude výše studentských grantů podle programu Erasmus+ v jednotlivých zemích lépe harmonizována?

Ano. Cílem je lépe harmonizovat kritéria pro stanovení výše studentského grantu EU a zároveň umožnit flexibilitu, aby se zohlednila míra poptávky po grantech a další zdroje financování, které jsou v různých zemích odlišné. Kromě grantu EU mohou studenti získat jiné příspěvky od celostátních, regionálních nebo místních orgánů.

Výše grantu EU bude v první řadě záviset na cílové zemi.

Země, které se účastní programu Erasmus+, budou rozděleny do tří skupin podle výše životních nákladů. Student, který se za účelem studia přesouvá do země, která patří do téže skupiny (tj. životní náklady jsou podobné), získá grant EU ve středním rozmezí 200–450 EUR měsíčně. Výši grantu stanoví národní agentura odpovědná za správu grantů Erasmus+ v dané zemi. Národní agentura zohlední míru poptávky a další zdroje financování. Může například pro své vysokoškolské instituce určit minimální a maximální výši grantů v případech, kdy je spolufinancování k dispozici pouze v některých regionech nebo institucích.

Studenti, kteří se přesouvají do země s vyššími životními náklady, získají grant ve střední výši a k tomu nejméně 50 EUR měsíčně (ale grant nesmí celkem přesáhnout částku 500 EUR měsíčně). Studenti odcházející do země s nižšími životními náklady získají grant ve střední výši, od nějž bude odečteno nejméně 50 EUR měsíčně (ale grant nesmí být celkově nižší než 150 EUR měsíčně). Studenti z nejbližších regionů a nejbližších zemí účastnících se programu získají grant vyšší.

Výše grantu EU bude také záviset na tom, zda student hodlá v zahraničí studovat nebo absolvovat stáž. Studenti na stáži získají kromě grantu EU, který se uděluje na studium, měsíčně 100–200 EUR navíc, jelikož často nemají přístup k levnějším možnostem studentského ubytování nebo jídelnám apod. O výši rozhodne národní agentura nebo, v případě regionálního či místního spolufinancování, vysokoškolská instituce.

Počítá se rovněž se zvláštní úpravou pro studenty pocházející z rodin s nízkými příjmy. Národní agentury mohou rozhodnout (v závislosti na výši podpory, která již byla pro tuto cílovou skupinu poskytnuta na vnitrostátní úrovni) o tom, že těmto studentům, kteří odcházejí studovat do zahraničí, bude kromě běžného grantu EU přidělena dodatečná částka z rozpočtu EU ve výši 100–200 EUR měsíčně.

Kromě toho mohou studenti se zvláštními potřebami získat vyšší grant EU jako příspěvek na jejich dodatečné náklady.

Budou se moci programu Erasmus+ účastnit i studenti, kteří již využili nějakého grantu z programu Erasmus v rámci předcházejícího programu celoživotního učení?

Ano. Jako student programu Erasmus+ může člověk nyní odjet na studie nebo stáž do zahraničí více než jednou.

Studenti budou moci studovat a/nebo absolvovat stáž v zahraničí až po dobu 12 měsíců v každém studijním cyklu (bakalářském, magisterském nebo doktorském) bez ohledu na typ mobility (studium nebo stáž) a na počet období mobility (např. 2 období v délce 6 měsíců nebo 3 období v délce 4 měsíců). Vysokoškolské instituce však mohou upřednostnit studenty, kteří ještě nikdy žádné možnosti studia v zahraničí nevyužili.

U studentů, kteří se již zúčastnili výměny Erasmus v rámci programu celoživotního učení, bude tato skutečnost v případě programu Erasmus+ zohledněna, pokud požádají o grant v tomtéž studijním cyklu. Například pokud student vyjel studovat do zahraničí na šest měsíců v rámci magisterského studia jako student Erasmu v programu celoživotního učení, může využít grantu na mobilitu z programu Erasmus+ v rámci magisterského studia na dobu dalších 6 měsíců. Pokud však tentýž student začne studovat v doktorském programu, může využít podpory z programu Erasmus+ v délce až 12 měsíců, jelikož se jedná o vyšší studijní cyklus.

Jiná mobilita v minulosti, například stáž Leonardo da Vinci programu celoživotního učení nebo dobrovolná činnost v Evropské dobrovolné službě v rámci programu Mládež v akci, nebude při výpočtu maximálního 12měsíčního období na jeden studijní cyklus v případě vysokoškolského studia nebo stáže v programu Erasmus+ zohledňována.

Zůstane mobilita nadále hlavním cílem programu Erasmus+?

Ano, na mobilitu je nadále určena největší část (dvě třetiny) rozpočtu programu Erasmus+. Přestože mobilita studentů je prioritou, z důvodu „multiplikačního účinku“ se zvýší podpora poskytovaná pedagogickým pracovníkům a pracovníkům s mládeží. Ta může mít význam pro celý systém v případě, že její příjemci uplatní po návratu do svých domovských institucí své zkušenosti a poznatky ze zahraničního pobytu.

Jaký má Erasmus+ cíl ve vztahu k nezaměstnanosti mládeže?

Erasmus+ přispěje ke zmírnění nezaměstnanosti mladých, jimž pomůže zlepšit klíčové dovednosti – znalost cizího jazyka, komunikační dovednosti, schopnost adaptace či soužití s lidmi z různých národností a kultur v domácím i pracovním prostředí.

Program usnadní spolupráci mezi vysokými školami a zaměstnavateli, jeho účelem je nabídnout studentům studijní programy, které je vybaví dovednostmi nezbytnými pro zaměstnání. Také pomůže vzdělávacím zařízením a mládežnickým organizacím při prohlubování vazeb s podniky. Podpoří rovněž politické reformy v prioritních oblastech, mimo jiné na poli digitálních dovedností a přiměřenosti odborného vzdělávání a přípravy.

Erasmus+ také podtrhuje význam informálního učení. Podle zkušeností zaměstnavatelé stále častěji oceňují dovednosti získané prostřednictvím neformálního vzdělávání, například dobrovolnické činnosti. To potvrzuje 75 % účastníků projektu Evropská dobrovolná služba, podle nichž se jejich kariérní vyhlídky díky této zkušenosti zlepšily.

Studie též prokazují, že studenti, kteří strávili část studia v cizině, s vyšší pravděpodobností získají své první zaměstnání v zahraničí.

Jak jinak pracuje Komise na zvýšení mobility studentů a mládeže?

Finance jsou důležité, ale peníze samy o sobě nestačí k tomu, aby za vzděláním mohli cestovat všichni zájemci. Musíme též odstranit překážky na národních a regionálních úrovních, například zlepšit dostupnost informací, zajistit, aby se národní půjčky a stipendia mohly využívat k mezinárodnímu studiu a zlepšit uznávání studijních a pracovních výsledků získaných v zahraničí.

V červnu 2011 se ministři školství v EU zavázali k odstranění překážek bránících studiu či odborné přípravě v zahraničí. Komise sleduje pokrok jednotlivých členských států v této oblasti prostřednictvím srovnávacího přehledu výsledků v oblasti mobility, na němž pracuje ve spolupráci s těmito státy. Výsledky zveřejní do několika týdnů.

Členské státy se také dohodly na stanovení cílů pro mobilitu studentů vysokých a odborných škol. Do roku 2020 by mělo alespoň 20 % vysokoškolských absolventů v EU strávit určitou dobu svého studia či odborné přípravy v zahraničí. Pokud jde o odborné vzdělávání, do roku 2020 by mělo absolvovat studijní pobyt či odbornou přípravu v zahraničí více než 6 % osob ve věku 18–34 let se základním odborným vzděláním a odbornou kvalifikací.

Proč má EU změnit svůj přístup ke vzdělávání a odborné přípravě?

Od vytvoření stávajících programů se svět podstatně změnil. EU se stále zotavuje z jednoho z nejbouřlivějších hospodářských období naší historie. Téměř 6 milionů mladých lidí v EU nemá práci, přestože 36 % zaměstnavatelů jen obtížně hledá vhodně kvalifikované zaměstnance. Nedostatek požadovaných dovedností v Evropě je alarmující, vždyť téměř 20 % lidí ve věku 15 let vykazuje nízkou čtenářskou gramotnost a 73 milionů dospělých nemá žádnou nebo jen malou kvalifikaci.

Evropský trh práce se také mění. Počet vysoce kvalifikovaných pracovních míst roste, zatímco počet míst s nízkou kvalifikací klesá. Odhaduje se, že do roku 2020 bude téměř 35 % pracovních míst vyžadovat vysokou kvalifikaci (na úrovni vysokoškolského diplomu). Jedním z hlavních cílů strategie Evropa 2020 je zvýšit podíl mladých dospělých s vysokoškolským vzděláním na 40 % (ze současných 36 %). Erasmus+ může přispět tím, že nabídne lidem možnost obohatit se o dovednosti získané při studiu a přípravě v zahraničí a podpoří modernizaci vzdělávacích institucí a institucí odborného vzdělávání.

Dalším hlavním cílem v oblasti vzdělávání je snížit podíl osob, které ukončí školní docházku předčasně, ze současných 12,7 %, pod 10 %. Za tímto účelem podpoří Erasmus+ modernizaci vzdělávání a odborné přípravy, včetně školního vzdělávání, a to od školek až po středoškolské a základní odborné vzdělávání. Prostřednictvím výměnných programů pro mládež a dobrovolnické činnosti se povzbudí i neformální vzdělávání.

Překlenout nedostatek požadovaných dovedností pomůže i spolupráce a partnerství s podniky, které zaručí relevantnost učebních osnov. Nový program tudíž podpoří meziodvětvová partnerství založená za tímto účelem.

A co vzdělávání dospělých v novém programu?

Na mobilitu jednotlivých dospělých studentů jinak než v rámci strategického partnerství podpora už poskytována nebude.

Učitelé a další pracovníci, kteří se zabývají vzděláváním dospělých, však budou moci stále individuálně cestovat do zahraničí na zkušenou (krátkodobě i dlouhodobě). Nynější tři druhy mobility pracovníků (profesní příprava na pracovišti, asistentské pobyty a návštěvy a výměny) budou sloučeny do jednoho. Organizace vzdělávání dospělých se zmodernizuje díky strategickým partnerstvím.

Bude také spuštěna nová elektronická platforma pro vzdělávání dospělých v Evropě (EPALE).

Co znamená nový požadavek na otevřený přístup?

Díky požadavku na otevřený přístup budou všechny vzdělávací materiály vytvořené za podpory programu Erasmus+ volně dostupné všem podle zásady, že ze všech produktů zaplacených z veřejných peněz by měla těžit veřejnost. Každý účastník programu Erasmus+, jenž vypracuje vzdělávací materiály, je musí zveřejnit s využitím otevřených licencí prostřednictvím otevřených vzdělávacích zdrojů.

Které země se mohou účastnit programu Erasmus+?

- Členské státy EU
- Přistupující státy, kandidátské země a potenciální kandidátské země, které mají předvstupní strategii
- Státy Evropské zóny volného obchodu (EFTA), které jsou stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru
- Švýcarská konfederace v případě, že podepíše zvláštní mezinárodní dohodu
- Země, jichž se týká evropská politika sousedství, s nimiž byla uzavřena dvojstranná dohoda

Členské státy EU jsou do programu Erasmus+ zařazeny automaticky. Další země z výše uvedeného seznamu do něj mohou být zařazeny po splnění konkrétních administrativních podmínek a vytvoření národní agentury pro správu programu.

Všechny ostatní země na světě jsou považovány za partnerské země, jež se mohou zúčastnit za určitých podmínek nebo jen v případě některých činností.

Základní údaje: Erasmus+ (2014–2020)

Celkový rozpočet	14,7 miliardy EUR ¹
Příjemci podpory	Více než 4 miliony osob
Vysokoškolské vzdělávání	2 miliony studentů
Odborné vzdělávání a příprava	650 000 žáků
Mobilita zaměstnanců	800 000 pedagogických pracovníků a pracovníků s mládeží
Dobrovolnická činnost a programy výměny mládeže	Více než 500 000 mladých
Program záruk za půjčky na magisterské studium	200 000 studentů
Sdílené magisterské studium	Více než 25 000 studentů
Strategická partnerství	25 000 partnerství propojujících 125 000 škol, včetně odborných a vysokých škol, školicích zařízení, institucí pro vzdělávání dospělých, mládežnických organizací a podniků
Znalostní aliance	Více než 150 aliancí zřízených 1 500 vysokoškolskými institucemi a podniky
Aliance pro dovednosti v odvětví	Více než 150 aliancí zřízených 2 000 poskytovateli odborného vzdělávání a přípravy
Školy	Více než 200 000 učitelů z více než 100 000 škol, které spolupracují online prostřednictvím elektronických partnerství (e-twinningu)

¹ Další finance budou přiděleny na aktivity ve spolupráci s třetími zeměmi (partnerskými zeměmi), ale rozhodnutí o tom bude přijato pravděpodobně v roce 2014.